

حقوق مدنی

تقسیم نمود:

دسته اول

اسناد اداره ثبت اسناد و املاک .

دسته دوم

اسناد دفاتر رسمی .

دسته سوم

اسناد سایر مامورین رسمی .

ولسی اسناد مزبور وقتی رسمی محسوب می شود

که مامور تنظیم سند از حدود صلاحیت خود خارج نشده باشد.

بنابراین اداره ثبت اسناد و املاک نمیتواند مستقیماً

نکاح را ثبت برساند و دفاتر رسمی یا اداره کلانتری نمیتواند

شرکت تجارتي را ثبت کند .

اسناد عادی

پس از آنکه قانون گذار تعریف اسناد رسمی را

بدست داد در ماده ۱۲۸۹ قانون مدنی اسناد عادی را بطریق

ذیل تعریف میکند .

« غیر از اسناد مذکور در ماده ۱۲۸۷ سایر اسناد

عادی است » .

اقسام اسناد عادی را میتوان سه قسمت نمود .

اول - اسنادیکه اشخاص بدون دخالت مامورین رسمی

تنظیم مینمایند .

دوم - اسنادی که مامورین رسمی دوات بدون رعایت

ماده ۱۲۸۷ ترتیب میدهند .

توضیح آنکه مطابق ماده ۱۲۹۳ قانون مدنی

« هر گاه سند بوسیله یکی از مامورین رسمی تنظیم اسناد

تهیه شده لیکن مامورین صلاحیت تنظیم آن سند را

نداشته و با رعایت ترتیبات مقرر قانونی در تنظیم سند

درس دوازدهم

۲- اسناد

مطابق ماده ۱۲۸۴ قانون مدنی سند عبارت است از هر نوشته که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد باشد .

بنا بر این وصف سند بکتابی در ماده ۱۲۵۸ حشو قبیح است و صفت کتبی یا غیر کتبی راجع بدلیل میتواند باشد نه سند .

پس از آنکه قانون گذار میگوید « سند عبارت است از هر نوشته » برای اینکه تعمیم تعریف از اندازه خارج نشود یعنی همانطور که جامع است مانع هم باشد قید « . . . . » که در مقام دعوی یا دفاع قابل استفاده باشد ، را اضافه مینماید زیرا هر نوشته قابل استفاده نیست مثلاً نوشته که بوجهی از وجوه باطل شده باشد قابل استناد نیست .

سند بهترین دلیل اثبات دعوی است مخصوصاً سند از این جهت که قبل از بروز دعوی تهیه شده است بر سایر دلائل ترجیح دارد .

سند چنانکه ماده ۱۲۸۶ قانون مدنی میگوید ممکن

است رسمی یا عادی باشد .

اسناد رسمی

اسناد رسمی را ماده ۱۲۸۷ قانون مدنی باین ترتیب

تعریف میکند .

« اسنادی که در اداره ثبت اسناد و املاک و یا دفاتر

اسناد رسمی یا در نزد سایر مامورین رسمی در حدود

صلاحیت آنها و بر طبق مقررات قانونی تنظیم شده باشند

رسمی است »

بنا بر این اسناد رسمی را سه دسته می توان

مزید اطلاع و کشف حقیقت به اظهارات شهود رسیدگی کنند.

ثانیاً - دعوی سقوط حق از قبیل پرداخت دین - اقاله - فسخ - ابراء و امثال آنها در مقابل سند رسمی یا سندی که اعتبار آن در محکمه مجرز شده ولو آنکه موضوع سند کمتر از پانصد ریال باشد بشهادت اثبات نمیگردد (ماده ۱۳۰۸ قانون مدنی).

ثالثاً - ماده ۳۳۰۹ قانون مدنی میگوید «در مقابل سند رسمی یا سندی که اعتبار آن در محکمه مجرز شده دعوی که مخالف با امضاء و مندرجات آن باشد بشهادت اثبات نمیگردد».

«در این ماده هم مثل ماده قبل گو که موضوع دعوی از پانصد ریال هم کمتر باشد دعوی مخالف سند پذیرفته نیست».

رابعاً - شهادت اشخاصی که در ماده ۱۳۱۳ ذکر شده اند مسموع نیست».

نکرده باشد سند مزبور در صورتیکه دارای امضاء یا مهر طرف باشد عادی است .
سوم - دفاتر تجارتنی .

۳- شهادت

اعتبار شهادت از سایر ادله اثبات دعوی کمتر است زیرا شهود ممکن است مورد تطمیع یا تهدید یا اشتباه یا نسیان واقع شوند و برخلاف حقیقت شهادت دهند این است که قانون مدنی شهادت را در اثبات دعوی از جهات مختلف محدود کرده است .

اولاً ماده ۱۳۰۶ - قانون مدنی در خصوص موضوع دعاوی که بشهادت ثابت میشود میگوید «جز در مواردی که قانون استثناء کرده است هیچیک از عقود و ایقاعات تهدمات را موضوع آن عیناً یا قیماً بیش از پانصد ریال باشد نمی توان فقط بوسیله شهادت شفاهی یا کتبی اثبات کرد».

ولی این حکم مانع از این نیست که محاکم برای